

Vesti 10. januarja

Roosevelt nadaljuje politiko pokojnega ameriškega predsednika Wilsona, ki je s svojim nespretnim ravnanjem pripeljal Ameriko v svetovno vojno. V tem smislu je sedanjo ameriško zunanjo politiko obsojal slovit ameriški radijski pridigar P. Coughlin, ki ima na ameriško javno mnenje silovit vpliv.

V Berlinu so včeraj slovesno dali v rabo novo veličastno poslopje nemškega kanclerstva. Palačo, ki je v prečelnju dolga skoraj pol kilometra, je zidal mladi arhitekt Speer. Idejne osnutke pa je naredil Hitler sam. Pri slovesnosti je imel Hitler govor, v katerem je dejal, da novo delo dokazuje sposobnost nemškega naroda in da je nemška prestolnica potrebovala za svoj vrhovni urad tako veličastno poslopje.

Českoslovaški zunanji minister Chvalkovski bo odpotoval v Berlin 15. januarja. Madžarski zunanji minister Czaky pojde tja šele 21. jan.

Guverner Angleške državne banke Montague Norman in predsednik nemške državne banke dr. Schacht sta imela zadnja dva dneva v Baslu ves čas razgovore, ki so se nanašali na trgovino med obema državama in na ureditev judovskega izseljevanja.

Angleško nogometno zastopstvo bo letos 13. maja igralo tekmo z italijanskim zastopstvom v Milanu, 20. maja pa z našim zastopstvom v Belgadu.

Angleški, francoski in nemški poslanik v Washingtonu so imeli včeraj važen posvet s predsednikom Združenih držav Rooseveltom.

Egipt v Italijo bosta v kratkem sklenila pogodbo o nenapadanju. Italijanski poslanik na egiptovskem dvoru Mazzolini je včeraj obiskal predsednika egiptovske vlade. Ta mu je razložil egiptovske zahteve glede morebitnega sporazuma.

Narodno-socialistično bojno organizacijo so začeli z vso naglico urejati Nemci v memelski pokrajini. Te boje čete bodo štele 20.000 mož.

Predsednik mednarodnega odbora za izseljevanje Judov in Nemčije Roblee je danes odpotoval v Berlin, kjer bo obiskal maršala Goeringa.

Dr. Schacht in notranjega ministra dr. Fricka ter se z njimi posvetoval o ureditvi judovskega izseljevanja.

Nemški gospodarski minister dr. Funk je bil včeraj sprejet pri Mussoliniju in s se je njim dolgo razgovarjal. Danes je odpotoval iz Italije.

Predsednik českoslovaške republike dr. Haška je podpisal ukaz o sklicanju českoslovaške avtonomne zbornice, ki se bo sestala 18. januarja.

Obisk angleških državljanov v Rimu bo služil boljše medsebojno razumevanju, političnemu in gospodarskemu sodelovanju med obema državama ter bo ugodno vplival na razmerje v Sredozemlju. Tako pišejo angleški listi ob odhodu predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra Halifaxa v Rim.

Narči za nov volivni red bo predložila francoska vlada zbornici na prihodnji seji. Z novim volivnim redom bi uvedli proporcionalne volitve.

Perzijska vlada je odpoklicala vse osebe svojega poslanstva iz Pariza. To je posledica nedavne odpovedi diplomatskih stikov med Perzijo in Francijo. Osebe je odpotovalo danes iz Pariza.

Direktni vlaki med Prago in Bukarešto bi bili morali začeti voziti včeraj po prog, ki drži čez ukrajinsko prestolnico Hrust. V zadnjem trenutku pa so Madžari razdrli tisti del proge, ki teče po madžarskem ozemlju, katero so Madžari od Slovaške dobili ob dunajski razsodbi. Romunija se je zaradi tega pritožila v Budimpešti, promet pa se vseeno ni mogel začeti.

Zaradi sprememb v japonski vladi je odstopilo 12 podministrov ter osem ministrskih svetnikov. Na njihova mesta bodo še ta teden imenovani novi ljudje.

Angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina bo med obiskom v Rimu nadomestoval finančni minister John Simon.

Litvanska vlada je izdala odredbo, po kateri je na memelskem ozemlju nemščina priznana kot enakopraven jezik z litvansko.

Največ orožja je lani kupila v Združenih državah Anglija in sicer za 30 milijonov dolarjev. Za Anglijo se vrste Holandija, Indija, Japonska, Kitajska, Argentina. Francija in Kanada.

Najstarejšo ciganko na svetu, neko Kozorovo, so včeraj pokopali v Gdiniji. Učakala je 118 let.

Bolgarska kraljica Ivana je snoči potovala skozi Belgrad v Rim, kamor gre obiskat sestro Mafalda, ki je hudo bolna.

Vlada Karpatske Ukrajine predlaga Madžarom, da bi ji vrnil Ungvart in Mukačevo, za kar bi jim Ukrajinci odstopili 25 svojih vasi.

Angleško vojno ministrstvo je izdalo poročilo o pravem stanju v Palestini. V njem natančno popisuje vse vojaške odrede, ki so bile izdane v Sveti deželi. Poročilo je izšlo zato, da bi s stvarnimi navedbami izpodbilo neresnično poročanje Angliji neprijaznih listov o stanju v Palestini.

Palestinska konferenca v Londonu se bo v kratkem sestala. Vse arabske države so poslale svoje odposlance, le za Jude še ni gotovo, kdo jih bo zastopal. Na konferenci bodo skušali rešiti vprašanje arabsko judovskih nasprotij, zlasti pa vprašanje naseljevanja Judov v Palestini. Egiptovska vlada je predlagala, naj bi konferenco kot predsednik vodil kot predsednik vlade Chamberlain.

Devet smučarjev je zasul ogromen plaz pod Mont Blancom v soboto popoldne. Do sedaj še ni nič znanega, koliko so uspeli reševalci, ki so takoj po obvestilu odšli na kraj nesreče. Malo verjetno je, da bi našli med ponesrečenimi še koga živega.

Velikanski požar je izbruhnil v gozdovih nedaleč od avstralskega mesta Melbourneja. Alarmirani so bili gasilci z vseh bližnjih in daljnih krajev, ker utegne ogenj zahtevati tudi več človeških žrtev, kajti sredi gozda je bila majhna naselbina, pa se prebivalci zaradi obkrožajočega ognja ne morejo rešiti. Boje se, da bi poleg enega angleškega častnika, ki je že pogrel, našlo smrti 20 drugih prebivalcev.

23.000 funtov sterlingov za nove bojne ladje je sklenila dati egiptovska vlada.

Kratek obisk angleških ministrov v Parizu danes

Anglija ne bo posredovala v sporu med Italijo in Francijo

Pariz, 10. jan. o. Uradno poročajo, da je angleška vlada sporočila francoski, da sta predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax odklonila posredovanje v francosko-italijanskem sporu. Angleška državnika bosta pri obisku v Rimu svetovala Mussoliniju, naj za ureditev tega spora začne neposredne razgovore s Francijo samo.

Chamberlain in Halifax sta danes ob 11 odpotovala iz Londona in bosta ob 17.40 v Parizu, kjer se bosta ustavila za kratek posvet s francoskimi državniki. Pri tej priložnosti bo francoska vlada sporočila svoje mišljenje glede zahtev, ki jih Italija zadnje čase stavi na Francijo. Francosko stališče do teh zahtev je naslednje:

1. Francija ne bo odstopila nikomur niti pidi svojega ozemlja in ne bo dopustila, da bi se kdo dotaknil njenega kolonialnega imperija, bodisi naravnost, bodisi posredno, kakor sta to mišljenje povedala zunanji minister Bonnet in predsednik vlade Daladier na svojem potovanju po severni Afriki.

2. Francija odklanja vsako zahtevo glede tega, da bi Italiji odstopila Džibuti, ki je bistvenega pomena za njeno pomorsko zvezo s Daljnimi Vzhodom.

Premirje, posredovanje štirih velesil in obnovev monarhije v Spaniji

to bodo glavne točke italijansko angleških razgovorov v Rimu

London, 10. jan. o. Ob odhodu angleških ministrov v Rim trdijo v vodilnih političnih londonskih krogih, da bo glavni del razgovorov med Anglijo in Italijo v Rimu veljal ureditvi španskega vprašanja. Boji v Španiji so zadnje dni dosegli višek tako v Francovem prodiranju proti Barceloni, kakor v rdeči ofenzivi na estremadurskem bojišču, ker hočeta obe španski stranki doseči do pogajanj v Rimu čim več uspehov, da bi pri teh pogajanjih za eno kakor za drugo govorilo čisto stvarno stanje. Za razgovore med angleškimi in italijanskimi državniki sta nacionalistična in republikanska vlada poslali v Rim svoje opazovalce. Vlado generala Franco bo zastopal te dni v Rimu vojvoda Alba, nacionalistični diplomatski predstavnik v Londonu. Te opazovalce bosta Chamberlain in Mussolini povabila k razgovorom, če bo to potreba. Mussolinijeva misel glede Španije je, da bi za sklenitev miru tam posredovale tako imenovane minchenške velesile, ki naj bi končno uredile Španijo. Za tako urejevanje sta po angleškem mnenju potrebni dve stvari: odpoklic vseh italijanskih prostovoljcev iz Španije in pa sklenitev premirja. Mussolini je pripravljen tem angleškim zahtevam ugoditi,

Izjava predsednika vlade dr. Stojadinoviča dopisniku francoskega dnevnika:

Zakaj so potrebne dobre trgovske zveze med nami in Francijo

Pariz, 10. januarja. m. Dopisnik »Petit Parisien« je za pravoslavne božične praznike obiskal v Saint Moritzu predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča, ki mu je pri tej priložnosti dal daljšo izjavo o gospodarskih odnosih med Jugoslavijo in Francijo. Dopisnik »Petit Parisien« je dr. Stojadinoviču kot prvo vprašanje zastavil tole:

»Guverner vaše Narodne banke vas je obvestil o razgovorih, ki jih je imel v Parizu pretekli teden s finančnim ministrom Reynaudom, zunanjim ministrom Bonnetom in ravnatelji našega trgovinskega in finančnega ministrstva zaradi povečanja jugoslovanskega izvoza v Francijo. S tem bi dosegli, da bi se služba francoskih posojil v Jugoslaviji nadaljevala pod sedanjimi pogoji.«

Dr. Stojadinovič je na to vprašanje odgovoril: »To je točno. Srečen sem, da je naš marljivi odposlanec naletel v Parizu na takšne ugodne odgovore.«

Dr. Stojadinovič je potem govoril o francoskem finančnem ministru Reynaudu, katerega osebnost pozna kot prvotnega gospodarskega strokovnjaka, prav tako pa tudi sedanjega zunanjega ministra Bonnetta in trgovinskega ministra Gentina, ki zastopa misel o orientiranem, to je po državi usmerjenem gospodarstvu. Dr. Stojadinovič je o te vrste gospodarstvu dejal, da še ni razvijen, ali je v Franciji rodilo vedno stvarne uspehe. Dopisnik pariškega dnevnika je na to ugovoritev predsednika dr. Stojadinoviča dejal, da je pobuda sedanjega francoskega trgovinskega ministra res bila sprejeta s precejšnjo nezaupljivostjo. Nato je dr. Stojadinovič dejal:

»Francoski podpisniki jugoslovanskih vrednostnih papirjev hočejo, da bi jim mi izplačevali v frankih. Toda, da bi imeli franke — jaz jih ne fabriciram — je potrebno, da Franciji prodam zadostno naših proizvodov. Drugače bi mogli izplačevati našim podpisnikom samo v dinarjih.«

Francoski častnik je pripomnil:

»To ravno ni pripravno za plačevanje peku in mesarju v Franciji.«

Dr. Stojadinovič: »Popolnoma se strinjam s tem, toda orientirano gospodarstvo g. Gentina bi naši vladi omogočilo, da usmeri francoske kupce v to, da bi kupovali naše izvozne predmete na našem trgu. Zagotavljam vam, da so naši proizvodi dobri, čeprav jim francoska trgovina ne posveča tiste pozornosti, kakor jo zaslužijo.«

S tem, da bi se usmerili malo proti nam, ne bi škodovali naši in vaši trgovini, gotovo pa ne koristili francoskim lastnikom naših obveznic. Orientacija ostane načelo zdravega razuma. Ni se treba bati besed. Jaz sem po šoli in po kulturi socialističen, učenec vaših velikih gospodarstvenikov.

3. Francija je pripravljena sodelovati z Italijo pri izkoriščanju železnice iz Džibutija v Addis Abebo, kar je dokazala s tem, da je italijanski vladi prodala 2500 delnic te železnice in da je omogočila povečavo prometa na tej progi.

4. Glede Šueškega prekopa in udeležbe Italije v upravnem svetu prekopne družbe, naj se Italija pogaja z Egiptom, ki bo končno lastnik prekopa, vsaj koncesija, ki jo je svoječasnno dala egiptovska vlada družbi, ugasne leta 1968.

5. Tunis je francoski po prosti odločitvi vseh prebivalcev, kar so jasno pokazale manifestacije in izrazi zvestobe do Francije med potovanjem predsednika Daladiera.

6. Francija bo držala besedo, ki jo je dala Italiji glede ureditve severnoafriških vprašanj leta 1935, in smatra to pogodbo za veljavno navzle italijanskemu preklcu.

7. Francija se je pripravljena pogajati z Italijo na podlagi pogodbe iz leta 1933, in skleniti z njo nekaj dopolnilnih sporazumov, če hoče Italija nadaljevati razgovore, ki so se začeli spomladi leta 1938 v Rimu.

Ves francoski današnji tisk to uradno sporočilo razlaga in poudarja, da Chamberlain ne bo v Rimu posredoval med Francijo in Italijo.

toda pod pogojem, da bodo štirje velesile pri morebitnem posredovanju v Španiji upoštevale italijanske želje in zahteve. Ker bi velesile urejale španski spor seveda po trenutnem posestnem stanju, je razumljivo, zakaj si obe vojskujoci se stranki prizadevata, da bi dosegli še zadnji čas čim več uspehov na bojiščih. Zdi se, da Anglija misli o posredovanju velesil ni nasprotna. Pač pa so angleški odločujoči ljudje prepričani, da bo za Španijo najbolje, če se tam obnovi monarhija. Pri rimskih razgovorih se bosta Anglija in Italija porazgovorili tudi o tej stvari. Da bo vprašanje o obnovitvi monarhije v Španiji na sporedu rimskih razgovorov, pričajo dejstva, da je včeraj odpotovala iz Londona v Rim bivša španska kraljica Viktorija s hčerko Marijo Kristino. Med bivšo špansko kraljico in med bivšim kraljem Alfonzom, ki sta bila ločena, a sta se pozneje spravila, ni še prišlo do sporazuma glede tega, kdo naj bi ob morebitni obnovitvi monarhije zasedel španski prestol: ali Alfonz sam, ali bivša kraljica, ali princ don Juan ali njegova žena knežinja Marija. Kaže, da se bo po obisku Chamberlaina in Halifaxa v Rimu špansko vprašanje premaknilo v odločilno razdobje.

Proslava kraljičinega rojstnega dne na dvoru

Belgrad, 10. januarja. AA. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije je včeraj ob 11.15 bila v dvorni cerkvi na Dedinju služba božja, ki so se je udeležili Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knežinja Olga, Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej in kneževiča Aleksander in Nikola, dvorne dame in civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Najmanjšega človeka na svetu so ukradli

London, 9. januarja.

Pred dvema dnevoja je policijski nadzornik v londonskem Scotland Yardu, ki je imel nočno službo, doživel nenavadno razburjenje. Ob dveh zjutraj je zažrel telefon. Prestražen ženski glas je sporočil:

»Tu cirkus Bencam Mills... Izginil je »prince Domsin«... Ugrabili so ga... Ukradli...«

»Kdo je ta prince«, je spraševal nadzornik, misleč da gre za kakega tujea kneza, ki se mudi v Londonu, in se je bal kakih neljubih diplomatskih zapletov in skandalov. Ženski glas na drugem koncu žice je nadaljeval:

»To je naš pritlikavec, iz cirkusa... Najmanjši človek na svetu... Največja privlačnost našega podjetja...«

Zdaj si je bil nadzornik brž na jasnem, za koga gre. Prince Domsin je vendar ena največjih sedanjih cirkuskih zanimivosti v Londonu, kakor je rekla ženska na telefonu in osvežila s tem policijski epomin. Prince je visok vsega 45 centimetrov, toliko kakor pol srednjeveškega časa. Vsak večer je nastopal v Milkovem cirkusu v družbi finskega orjaka, ki meri 2 metra in 45 centimetrov, torej natanko dva metra več od pritlikavca.

Policija je takoj odredila preiskavo in še ponoči ugotovila, da je mali mož izginil. Po predstavi je bil še v loži s svojim manazerjem, Nemcem. Ta je za trenutek odšel. Ko se je vrnil v ložo, ni bilo »prince« nikjer.

V cirkusu je nastalo hudo razburjenje. Nekdo od gledalcev, ki so še postajali pred cirkusom, je povedal, da je videl nekoga, ki je pritlikavca nesel v rokah. Manazer tega ni hotel verjeti, češ da je pritlikavec star 32 let, bilje čisto normalne pameti, zelo odločen. Ni se nikdar prstil nositi nikomur drugemu kakor svojem nemškemu skrbniku. Njegova življenje je bilo brez vseh skrivnosti...

V cirkusu je bilo vse obupano zaradi izgube. Policija je bila prepričana, da gre pri stvari za grd, nečloveški zločin nad pritlikavcem.

Nočna preiskava polioije ni privedla do nobenega sledu.

Ob 6 zjutraj je cirkuskega nočnega čuvaja prebudil zvonec. Mož je naglo adrl vrata in je ravno še ujel e pogledom elegantno žensko visoke postave, ki je imela obraz zakrit z gostim pajčolanom. Ženska je naglo postavila na tlak... prince Domsina, potem pa planila v avtomobil in oddrvela v noč.

Policija si zdaj beli glavo, ali je najmanjši človek na svetu postal žrtev slabe šale, ali so ugrabili imeli s svojim dejanjem tudi kake druge namene: izsiljevanje ali kaj takega, pa jim ni uspelo. Pritlikavec sam je bil tako zbežan, da ni mogel povedati niti besede. Zadevo, ki je vzbudila v Londonu veliko pozornosti, policija preiskuje naprej.

Uradni volivni izidi iz savske banovine

Belgrad, 10. januarja. m. V prostorih narodne skupščine bo zasedal tudi danes glavni volivni odbor. Ker pred pravoslavniimi božičnimi prazniki ni mogel končati svojega dela, bo zaključil pregledovanje volivnih rezultatov za donavsko banovino na današnji seji. Na včerajšnji seji je pregledal in ugotovil volivne izide za savsko banovino, ki so sledeči: Skupno je od 816.967 volivnih upravičencev volilo 657.292 volivcev, ali 80.47%. Lista dr. Stojadinoviča je dobila 112.386 glasov, ali 17.11%, dr. Maček pa 542.761 glasov, ali 82.56%. Za Ljotiča je glasovalo skupno 2147 volivcev, ali 0.33%.

Po današnjem pregledu volivnih rezultatov za donavsko banovino, bo glavni volivni odbor začel deliti mandate posameznim političnim skupinam. Za to delo bo potreboval najmanj dva dni časa. Tako lahko pričakujemo, da bo s tem delom glavni volivni odbor končal 12. januarja. Vse gradivo bo pa potem odstopil državnemu odboru za narodno skupščino. Poročilo o delu glavnega volivnega odbora s seznamom izvoljenih poslancev bo objavljeno tudi v »Službenih Novinah«.

Nacionalistična vojska 30 km od Taragone in od morja

Lerida, 10. januarja. o. Hitri in nenadni napad čet generala Moscarda je včeraj dosegel pomemben uspeh na bojišču pri Leridi. Moscardove čete, ki so napadle iz Bellvisia proti jugovzhodu, so zavzele več zelo važnih postojank ob cesti, ki veže Lerido s Cervero in Barcelono. Z uspehom so nacionalisti zavrnili rdeče ter jih prilili na umik. Rdeči so med Lerido in Molleruso v zagati. Preti jim nevarnost, da bodo popolnoma obkoljeni. Na tem delu so zajeli nacionalisti veliko ujetnikov. Nacionalisti so osvojili tudi na severu več vasi, med njimi Sidamunt, Fondares in Golmes. Na desnem boku pa operira divizija Navarra, ki bo vsak čas zasedla mesto Vimbodi, ki leži blizu mesta Montblanch v ravnini Vimbodi. Večji del cest, ki drže v Taragono in Barcelono, je sedaj v rokah Francovih čet. Takoj ko bodo zasedli Vimbodi, bodo nacionalistične čete prodirale proti Taragoni, to je proti morju.

Desna armada, ki se bojuje okrog Falseta in Reusa, je zdaj le še 8 km oddaljena od Falseta in od velike ceste, ki veže Reus in Tarragono. Nacionalisti se nadejejo, da bodo v najkrajšem času zasedli ti dve mesti. Franco čaka, da bodo rdeči pojenjali s protinapadi, potem pa bodo postavili v boj še močne rezerve in tako izvojevali odločilno bitko, ki ima za cilj zasedbo Barcelone. Nacionalistična vojska je zdaj oddaljena 35 kilometrov od Taragone in od morja.

Vremensko poročilo

Bled: —9, sončno, 50 snega.
Pokljuka: —10, sončno, 110 snega, pršič.
Polzevo: —2, 45 snega, pršič, sončno.
Bohinj: —9, megleno, 95 snega, pršič.
Sodražica: —3 sončno, 40 snega, pršič.

Nerode, ki srečujejo človeka vselej ob napačnem času

Zaman se jih ogibaš, ne odreš se jih

Ljubljana, 9. januarja.

Ze staroslavni rimski pesnik Quintus Horatius Flaccus je napisal znamenito pesem o nerodi, ki se je ne moreš iznebiti, če se je tako otepaš. Sreča te kje na cesti, brž plane k tebi in te hrupno pozdravi. Na vso moč ga zanima tvoje zdravje, zdravje vseh tvojih domačih in sorodnikov, premoženjske razmere, skratka vse, kar bi nikomur drugemu niti ne prišlo na misel, da bi te vprašal. Mudi se ti, rad bi se nadležnega »morilca« iznebil, pa se ga ne moreš. Vselej se najde časa, da pohiti s teboj in kakor komar tišči vate. Vprašanje za vprašanjem ti zastavlja in če mu poskušas ubežati ter podvizaš korak, ga podviza tudi on. Če zaviješ v kako poslopje po opravkih, ti zatrdi, da gre lahko s teboj, saj se mu nikamor ne mudi, ali pa da te bo počakal kar pred hišo. Nalašč se dalj časa zamudiš, ker upaš, da se te bo naveličal čakati, posebno, če je mraz. Pa se redno usteješ. Ko spet stopiš na ulico, še vedno zvesto stoji na pločniku in ti še celo pravi, da si naglo opravil. Brž ves obupan najdeš kakšno pretvezo, da moraš sem in tja, vrtaš po možganih, da bi si še kaj izmislil in se ga vendarle odkrižal. Pa se ga ne moreš. S prav prijaznim obrazom ti napove, da te bo kar lepo pospremil, ker »da že tako dolgo ni mogel pošteno govoriti s teboj.« Kar tako na lepem ga ne moreš nahruliti, naj se izgubi tja, od kod je bil prišel. Nerodno ti je, saj je drugače čisto spodoben človek. Sam pa tudi ne more opaziti, da ti je nadležen. Če postaneš zadirčen, si misli, da si morda ta dan slučajno vstal z levo nogo ali da si morda nerazpoložen ali pa da imaš mačka. Vse dopoldne ali popoldne leze s teboj, ne čuti ne utrujenosti ne lakote, morda te celo še povabi kam na pol litra, da bi te še lažje dolgočasil. Globoko se oddahneš, ko se končno vendarle poslovil. Prihodnjič dobro pazi, da bi se mu izognil, pa vse zaman. O prvi priliki mu spet padeš v kremeplje.

Človek, ki te dolgočasi na ulici

V misli zaverovan hitiš po ulici, kar ti nekdo od zadaj položi roko na ramo in te »aretira«. Po kratkem vprašanju, kako se počutiš, zaide na zadnji preddel predmet, ki zanima ta čas vso javnost. Vseeno kaj je po značaju, vseeno ali gre za politiko, za šport, za literaturo, za umetnost ali za filozofijo. Tak možak je »doma« povsod in o vsem ima svoje »specialno« osebno mnenje, ki ti ga nemudoma začne razlagati in ne neha prej, dokler te ne spravi skraj v omedlevo. Premakneš se dva, tri korake, pa te že zgrabi za rokav: »Stoj, počakaj, prijatelj! Kaj pa praviš o tej zadevi?« In še preden mu utegneš na vprašanje odgovoriti, ti že sam prične na dolgo in na široko razlagati. Bog ne daj, da bi mu poskušal ugovarjati! Tedaj še le vidiš, da je zlodej res tako črn in rdeč kakor ga slikajo. Celu grmado dokazov zvleče skupaj, pokrije te z njimi že glavo. Posebno huda je, če je tak možak še zaverovan v samega sebe. Potem ni konca ne kraja anekdot, ki ti ga iz njegovih lastnih vrst prikazujejo kot najmočnejšega, najduhovitejšega, najljubeznivejšega, najlepšega in najboljšega junaka, tako popolnega, da si ga bolj niti misliti ne moreš. Koliko ti ima povedati o sebi. Tebe pa spreletavajo kar mravljinice, prestopaš se z mesta, poskušas priti do besede, pa vse zaman. Ničesar ne opraviš. Dokler se ta poplava besed ne unese, sploh ne prideš do sapa. Zaman se mu izmikaš, povsod najde za teboj. V lokalu dolgočasi vse prisotne, duhoviti ženskim močem, in ko spet stopita na cesto, po možnosti najde še kakšnega tvojega ali pa svojega znanca, pa stopi k njemu, da bi mu nekaj »sporočil«. Prosi te, da bi ga za dobro minuto oprostil in da bi ga počakal, ker te ima še o neki važni zadevi obvestiti. Na drugo stran ceste skoči, se pozdravi z znancom, pa te pusti stati tudi po četrto uri. Če pa mu skušaš pobežati, si že vnaprej propadel. Prav v tistem hipu, ko jo misliš neopaženo ucvrti, se menda kar instinktivno obrne ter te zapazi in že je pri tebi ter spet beži s teboj po mestu okrog. Na noben način se ga ne moreš odrešiti.

Coklja za vso družbo

V družbi imajo taki ljudje edino besedo, nikomur drugemu ne puste obveljati njegove. Vse vedo, o vsem so oni poučeni prav, drugi pa napačno. Zato tudi znanci skrbno pazijo, da ga ne bi bilo blizu, kadar so namenjeni, da bodo nemotni in veseli prebili lep večer. Pa ga že hudimani pritrse od kod, presneto dober nos ima, takoj zavoha, če se »kaj pripravljajo«. Zavrtni ga ne morejo, ko pa s tako nedolžnim obrazom vošči »dober večer« in vpraša, če sme prisesti. Spet je ves večer pokvarjen, kajti »morilec« je prav kmalu v svojem elementu. »Da ga je moral zlodej pri-

nesti,« se hujuje vsak potihem, reče pa mu nihče ničesar.

Se huje »móre« pa so vinjeni ljudje, ki ti začno ali tožiti o svojih težavah, ali »razvijati« misli o visokih kulturnih, političnih, socialnih in filozofskih problemih. Včasih pa ti tudi pojasnjujejo svoje veličastne načrte za bodočnost. Katerikrat se te drže ves večer kakor klop, drugi pa se selijo od omizja do omizja, pa se vedno znova vračajo. Ker so vinjeni, tudi tvoje zmerjanje ničesar ne zaleže. Najboljše je, če plačšaš, se oblečeš in odideš. Je že tako, na svetu mora biti menda res vse, zato nam tudi nerode te vrste niso bile prihranjene.

Maribor ima dobre stike z angleško trgovino

Razgovor mr. Stewensa z mariborskimi gospodarstveniki

Maribor, 9. januarja.

Danes zjutraj je prišel v Maribor angleški gospodarski odposlanec mister Stewens, ki študira v naši državi vprašanje poglobitve medsebojnih trgovskih stikov med Anglijo in Jugoslavijo. Prihod mistra Stewensa je vzbudil v Mariboru veliko zanimanje. Malo je namreč gospodarskih središč v naši državi, ki bi imele toliko trgovskih stikov z Anglijo kot jih ima ravno Maribor. Saj je tu center jugoslovanske tekstilne industrije, ki je največji jugoslovanski uvoznik blaga — bombaža in bombažnih polfabrikatov. So pa tu še razna druga podjetja, ki se zanimajo za poglobitev trgovskih stikov z Anglijo, tako visoko razvita industrija mesnih proizvodov, lesna industrija in trgovina itd. Zaradi tega je imel danes mister Stewens vse polno obiskov mariborskih in okoliških gospodarstvenikov in industrijev, ki jih je sprejel na Aljaževi sobi hotela Orla. Za tolmača mu je bil

Obnovitev mariborskih telefonskih kablov

Maribor, 9. januarja.

Ze nekaj let občuti Maribor veliko telefonsko mizerijo. Dosedanje telefonsko omrežje je že preobremenjeno ter se v nekaterih mestnih predelih že nekaj let ne morejo sprejemati novi naročniki telefonskih aparatov. Tako čaka sedaj v Mariboru že okrog 200 reflektantov na telefon. Sedaj je pošto ministristvo odobrilo potrebne kredite za razširitev in obnovo kabelekega telefonskega omrežja v Mariboru. Tozadevni gradbeni nalog je ministristvo že izdalo ter je odprlo tudi že tozadevni kredit. Z delom se bo pričelo najbrže že meseca februarja.

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

Mednarodni vlak Trst—Dunaj iztiril

Celje, 10. januarja.

Danes okoli 1.30 ponoči je iztiril med Rimskimi Toplicami in Laškimi mednarodni brzovlak Trst—Dunaj in sicer pri km 513. Vlak je iztiril zaradi tega, ker se je zlomila pri zadnjem vagonu s parnim kotlom os. Na tem vagonu ni bilo razen kurjača nikogar. K sreči ni bilo pri iztirjenju vlaka nobene človeške žrtve in tudi nihče ni bil ranjen. Nekaj škode je le pri parnem kotlu in zaradi razdrte proge. Vlak je imel zaradi te nesreče 40 minut zamude. Med Laškimi in Rimskimi Toplicami bo promet vzpostavljen redni železniški promet že danes okoli poldneva.

Nevarnega potepuha so prijeli

Celje, 10. januarja.

Celjska policija je prišla 28 letnega Rudolfa M., hlapca brez stalne službe, ki je doma iz Tresta. Klatil ee je z neko družbo po Celju ter prodal ukradeno obleko in čevlje. Stražnik ga je odvedel na policijo, kjer so mu natančno izprašali vest. Ugotovili so, da je Rudolf M. služil v Domžalah in da je tam okradel tudi svojega gospodarja mesarja Flarina nato pa ušel. Pri natančnejšem zasliševanju so tudi dognali, da je izvršil tudi več vlovov na Ježici pri Ljubljani. Izročili so ga ljubljanski policiji.

Drobne iz Kranja

4 jurje je ukradel. V noči med petkom in soboto je vlomil neznanec v sobo uslužbenca hotela »Stare postec« Rudolfa Gašperina v Kranju. Gašperin je imel v svoji omari shranjene 4 jurje, katere je prejel prejšnji dan od prodanega bencina. Vlomilec je denar takoj našel in ga seveda odnesel. Ko se je Gašperin vrnil domov in ugotovil tatvino, jo je takoj prijavil orožniku.

Tatvino v mestni klavni. V dobrem mesecu je bilo že trikrat ukradeno meso iz mestne klavnice. Najprej je bil ukraden še zaklan in osnažen prašič, pozneje pa več evinjskih kož. V noči med četrtkom in petkom pa je bila spet ukradena slanina dveh prašičev. Največ škoda trpita pri teh tatvinah g. Jeršin in g. Šumi. Upamo, da se bo orožništvo posrečilo dobiti ljudi, ki so se mastili z ukradenim pečenko.

tudi ne tako dobro poučeni kakor drugod »po velikim varošim«. Ali sta se presneto urezala! Kaj kmalu jima je odzvonilo, prijeli so ju in ju posadili na trde deske, kjer bosta malo posedela. Kakor nam zagotavljajo na policiji, bodo njeni organi z vso etrogostjo pazili na judovsko nadlego, ki bi silila v naše mesto.

Bolnišnica javlja poškodbe

Iz bolnišnice nam vedo sporočiti, da so v zadnjem času sprejeli pod streho več poškodovancev. Tako so tja pripeljali brezposelnega delavca Matevza Šubica iz Poljan pri Škofji Loki. Dobil je prav hude ozeblina.

Vdova po rudarskem inženirju, Irma Endlicher, je padla ter si pri tem poškodovala nogo. Posestnikov sin Dolinar Franc iz Medvoda pri Ljubljani, se je šel sankat, pa se je pobil na levi roki. Služkinja Zupančič Rozalija iz Ljubljane je šla po cesti. Nenadoma je ji zdrsnilo, pri padcu pa si je poškodovala levo roko.

26-letni mesarski pomočnik Ivan Marjetič se je pri delu po nesreči hudo urezal v desno roko. Drugih poškodb v bolnišnici ne zaznamujejo. O rudarju Ivanu Jeretu, ki se je bil opeknel po obrazu, smo pa itak že poročali na drugem mestu.

Šahovski turnir v Hastingsu končan

Prvi Szabo, Pirc proti pričakovanju tretji

Šahovski turnir v Hastingsu je končan. Udeleževalo se ga je vsega skupaj le deset igralcev in je bilo vsakemu udeležencu treba igrati le devet partij. Ze nekaj partij pred koncem turnirja se je dalo sklepati, kdo si bo letos priboril prvenstvo tega turnirja. To smo prerokovali Madžaru Szabu, in res se nismo zmotili. Celu podcenjevali pa smo našega velemojstra Pirc, o katerem smo mislili, da se ne bo mogel povzpeti nad četrto mesto. Prav v zadnjem kolu pa nas je spet prijetno iznenadil s svojo zmago nad Landauom in s tem zasedel tretje mesto skupno s svojim zadnjim premaganem. Na vsak način smatramo, da se je Pirc tudi na tem turnirju odlično držal, saj je po doseženih rezultatih na tem turnirju bivši svetovni prvak dr. Euwe samo za pol

točke pred njim. V zadnjem kolu je Szabo brez težav obračunal z Angležem Thomasom in mu vzel celo točko. S to svojo zmago je sam zasedel prvo mesto. Nikomur se v vseh devetih kolih ni posrečilo, da bi ga premagal. Szabo je šest partij dobil in tri remiziral. Tudi dr. Euwe ni imel v zadnjem kolu preveč truda s Kleinom. Dosegel je proti njemu celo točko in si s tem zagotovil drugo mesto. Sergeant je premagal Tylorja, Millner-Barry pa Golombeka.

Končno stanje je tole: Szabo 7 in pol točke, dr. Euwe 6 in pol, Pirc in Landau po 6, Klein in Millner-Barry po 4 in pol, Golombek 4, Thomas 2 in pol, Tylor 2 in Sergeant 1 in pol.

Hervey Allent

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ze pozablja na to, kar je bilo nekoč. Bonaparte naj bi bil kralj — bi moral biti kralj.

»Hočem ga narediti za kralja!«
»Ne hlataj!«
»Kajti, rodilo se nam je dete, sin nam je dan, ramah svojih bo nosil kraljestvo...«
»Veselite se, veselite, knez miru se je rodil —«
»Kaj blazniš? Ne norčuj se iz Boga.«
»V mojih očeh ne! Vem, kaj mislim.«
»V mojih očeh ne — mhl!«
»Vem, kaj mislim. Stavljam svoje veliko upanje v tega moža. Govoril sem z njim v Parizu. Neizogiben je.«
»Vse je neizogibno. Kako naj bi se bilo zgodilo drugače, kakor pa se je?«
»Ali se je bodočnosti mogoče izogniti? Mar ne gre tako naprej kot hočemo?«

»Ne, le zdi se tako, kakor da je vse še odprto. V resnici pa je vse že ravno tako zapечатeno, kot je zapечатena preteklost.«
Tedaj je nerodni starec s čisto belimi lasmi in brado, navidez kot kak devetdesetletni don Luis, nenadno dvignil velik ploščat kamen, pod katerim je bil — tega se je don Luis dobro zavedal — ponavadi skrit. Pokazal mu je jezik in zavpil: »Ti veruješ v usodo!« In že ga je kamen zakril, kot zakrije trepalnica oko. Šop bele brade se je vjel ob kamnu in grozovito trepetal. Posebno se je tresel najdaljši konec.

Don Luis se je nemirno presedel na svojem stolu. Pričakoval je, da se bo to zgodilo. Starec pod kamnom je vodno prerokoval zlo. Don Luis se je prizadeval, da bi priključil misel na kaj drugega, na kaj takšnega, ob čemer bi si lahko mislil, da je sam. Obrnil je svoj pogled proč od kamna, pod katerim je še vedno tičala glava in prisluškovala, ter se najljubše in najbolj po diplomatsko posvetil svojemu jazu.

»Vzemimo torej kak primer,« si je dejal. »Ali je bilo mar res neizogibno, da je kralj Ludvik oni dan v Tuilerijah prepovedal svojim švicarjem streljati na ljudstvo?«

»Kdaj boš tako pameten, da boš lahko odgovoril na to vprašanje?«, je dejal belobradi mož, in že začel dvigati kamen kot trepalnico z očesa.

168

»Dobro,« je dejal don Luis zaničljivo, »pa vzemimo nekaj, kar poznam do dna — nekaj iz moje knjige na primer.«

»Iz najine knjige,« je popravila glava.

»Najine,« je ponovil brž don Luis v strahu, da se ne bi zmajaka postavla starca morda spet utegnula prikazati na dan. Vsekakor je bilo kar nekakšno pomirjenje, če ga je popravljalo bitje, ki je bilo nekemu podobno.

»Ponovil ti bom stavek: Kadar sta niti dveh življenj tako tesno zavezljani, pa najsi v bodočnosti še tako vlečeta narazen ali se celo tepeta med seboj...«

»Spominjam se tega,« je sisknila glava razdraženo in vrgla kamen nazaj, da se je razleglo. Don Luis je čutil razločno, da se je zemlja stresla, kakor da bi bilo nekje zletelo v zrak skladišče smodnika. Jezno je zavpil:

»Ta stavek sem si samo zato izbral, da bi dokazal, kako resničen je. Vprašal sem se samo, kako je mogoče, da se ta izrodek kljub temu spet ponavlja, čeprav sem kot pameten mož ukrenil vse proti temu. Ali ne vidiš, da se resničnost stavlja, ki »svac ga napisala, in misel o neizogibnosti, kar je preteklo ali pa se bo še zgodilo, tu skladata?«

»Seveda vidim to,« je dejal starec in se zmagovalno prikazal iz ponikve. »Seveda vidim. To je vendar vse zelo enostavno. To vendar lahko vidimo ob vsakem dogodku, na kralju Ludviku in njegovih švicarjih prav tako, kot pri tvojem srečanju z mladim mestom danes popoldne. Čisto pravilno je, da sta bili važni življenji pred davnim časom, ko se je otrok rodil, tako tesno povezani skupaj. Nekaj časa sta tekli niti življenja tudi vzporedno dalje.«

»Ti meniš, da se bosta pozneje zopet ločili in se izgubili v splošnem omrežju, spletenem čez Evropo. Ti si najbrže že pozabil, kako globoko in široko se teška koleša tvoje kočije vrezala ti dve vzporednici v pot preteklosti. Če bi bil tedaj nekoliko globlje pogledal v bistvo stvari, bi že lahko vedel, da niti, ki jih je tkačev čolnček tako tesno spletel skupaj, še vedno streme za tem, da se po ovinkih spet srečajo v vzorec. Iz brezkončnega števila teh srečanj so vendar sestavljeni posamezni deli vzorca, in iz tega neizmernega števila delov, v katerih vsaka posamezna nitka — dogodek — križa drugo in se vpleta z njo v verižico in zanjke, so vendar vtaknjeni vsi prizori na preprogi zgodovine.

In ta živa tkanina, ki skrivnostno vstaja iz medlega svita daljnih spominov, sega redkokdaj zapletena v bodočnost, dlje kot bi neso najbolj bistro oko. Kako si boš, moj velesposlovan, na primer razložil, da si moral otroka, ki si ga s svojo kočijo peljal do votline v samostanskem obzidju, prav gotovo spet videti, ko postane iz

njega mož — in sicer nekega čisto določenega dne v uradu nekega bankirja v italijanskem Livornu? Ali morda tole: Kako si mogel biti tedaj, ko si ga prepustil Bogu, tako prepričan, da ga ne boš nikdar več videl, ali pa ga boš videl vendar še kdaj? Da, niti danes še ne moreš biti prepričan, da ga ne boš videl nikdar več. Ali je to usoda, ali pa naključje? In kje je vzrok, kje posledica? To je končno vse odvisno od večnega Tkalca in njegovega dela. In, v ostalem, kaj imaš od njega, don Luis? Kakor si pač predstavljaš njegovo bivanje, tako boš ravnal v življenju tudi sam in pojmovalo delo, ki ga opravljajo drugi. To je vendar točka, na kateri tvoj osebni vpliv kot nit vstopa v taktiko, ni res? Povej torej, kakšno predstavo imaš o njem?«

Na to vprašanje v duši don Luisa ni bilo odgovora, pač pa se je siljal samo odnevi zborovskega petja iz katedrale.

»Tako torej, zdi se ti bolj pametno zadržavati se pri tvojem malenkostnem vprašanju, ne da bi se dotaknil velikega vprašanja, na katero bi bilo treba prej odgovoriti. To je kaj enostavno. Tudi če bi to vedlo v pogubo. Kdor se ukvarja z bogovi, ima malo časa za ljudi. To je krasen stavek za vašo ekscelenco — saj najnosto knjigo. Kričavo rezanje bradatega možička je izzbilo sanjajočemu markizu iz prsi bolesten stok.

»Poberi se nazaj v peklo!« se je zadr. Pošastno je odmeval njegov glas po izbi, ki je dišala po plesnobi.

Možiček je spustil kamen nad seboj in izgubil v podzemlju. Na mestu, kjer je bil pravkar še zgornji rob kamna, je videl don Luis svetlobo, kakor da bi sijal fosfor. Sveča na mizi je dogorevala in je začela utripati. Sten se je nagnil in za trenutek zagorel s polnim, širokim plamenom. Svetlobni krogi okoli nje so vedno hitreje trepetali. Na zemljevidu, ki je zažarel pred njim, je skušal don Luis med tisoč in tisoč programi poiskati tisto, po kateri bo še vozila njegova kočija. Peljala je čez stolpičasto gorovje, katerega zaledeneli vrhovi so se lesketali v nadzemski mesečini. Kočija je zavila na ravnilo. Z njim sedi v njej še nekdo drugi. V tem hipu je zagledal pred seboj obraz gospodinje Bonnyethroove hiše, nalepitičen na vso moč. Grob izraz v njenem obrazu ga je pripravil do tega, da se je zamejal. Toda pogled na verigo nazobčanih hribov ga je priklenil nase.

Nenadoma se mu je zazdelo, da se mu slovito mudi. Vprav pred njim je zadržal prepada. Naglica je bila nevzdržna. Don Luis je kar čutil, kako s kočijo vred pada. Z vso močjo se je prizadeval, da bi preprečil padeč. Kočijo je vrglo nekam v praznino. Ob nasprotni steni soteske se je razletela na tisoč kosčkov. Salva topov je zagrmela. Rad bi bil zakričal, pa ni mogel.

Od tu in tam

Nepismenost v naši državi je med ženskami mnogo večja kakor pa med moškimi. Statistike sestavljene po rezultatih popisa prebivalstva l. 1931., pravijo, da pride na sto pismenih moških le 64 pismenih žensk. Vzroki za to ležijo v večini v verskih momentih prebivalcev v vzhodnejših delih naše države, kjer ženska nima v nobenem primeru iste vloge v javnem življenju, kakor jo ima pri nas. Najmanj nepismenih je seveda v Sloveniji, kjer so jih pri popisovanju prebivalstva pred sedmimi leti našli le 5,5%. Za nami pride upravno področje Belgrada, Zemuna in Pančeva, kjer je nepismenih še 20,9%, nato avavska črta, kjer je nepismenih še 27,7%, primorska z 37,3%, moravska z 62%, drinska z 62,1%, zetska z 66%, vardarska z 70,9% in vrbaska z 72,6%. Seveda je pismenost večja med mlajšim rodом, ki je raste v novi državi, ko je bilo ustanovljenih mnogo novih šol v vseh delih države.

Na jugoslovanskem žitnem tržišču je nastal zastoj. Veliki snežni zameti, zamrznjene reke in zapovrstni katoliški in pravoslavni božični prazniki so zavirali trgovino, obenem pa je na trgovino veljavni tudi položaj na inozemskih tržiščih. Cena žit se začela padati ter znašajo sedaj po 158 do 160 dinarjev za sto. Zategadelj se je pocenil po vzhodnih delih naše države tudi kruh. Za koruzo vlada nekoliko večje zanimanje. Prodaja se po 102 do 103 dinarje za sto. Ostale vrste žita pa nimajo dosti kupcev.

Dalmatinska vina so še nedavno dobila svoje kupce. Od lani je vinogradnikom ostalo še precej vina, pa se je razlika izravnila, ker je bil laniški pridelek za dobro petino manjši od predanskega. Pač pa je kakovost novega vina odličnejša kakor predanskega. Sprva so Dalmatinci sicer mislili, da bodo vino slabo prodajali, ker se ni oglašil noben kupec. Krive pa so bile visoke cene, ki so znašale povprečno po 5 dinarjev za liter. Ko so pa vinogradniki cene znižali, se je kupčija takoj popravila. Sedaj prodajajo liter vina povprečno po 3 do 3 in pol dinarja.

Grob velikega dubrovnika pesnika Ivana Gundulića skušajo določiti v Dubrovniku. Ko so nedavno slavili 300 letnico njegove smrti, so se spet začele razprave o tem, kje leži grob. Nekateri zatrjujejo, da je bil pesnik pokopan pred glavnim oltarjem minoritske cerkve, drugi pa mislijo, da je bil pokopan za glavnim oltarjem v isti cerkvi. Zato so si preskrbeli vsa potrebna dovoljenja, da so začeli z odkopavanjem v cerkvi. V nekaj dneh se bo torej ta uganka rešila.

Kamenito krsto enega izmed prvih hrvaških kraljev se menda odkopali pri cerkvi sv. Lovrenca v Vrpolju pri Šibeniku. Izkopavanja je vodil znani hrvaški arheolog pater Lujo Marun. Pri delu so slučajno našli na dobren del kamenite krste, na kateri je bila napisana v latinski besedici »rex« (kralj). Ker so bili okrasni na krsti taki, kakor so jih našli že na drugih kamenitih izkopavinah iz prvih stoletij hrvaške zgodovine, so prišli do prepričanja, da je bil v najdeni krsti pokopan eden izmed prvih hrvaških kraljev.

Nekega člana, ki se je vozil od Belgrada proti Sarajevu, je okradel neznan žepar. Diplomata je v vlaku zaspal, in ta prilika je izrabil, da je do dna izpraznil njegov žep. Odnesele je železniško karto da Pariza, 2500 dinarjev, 700 francoskih frankov in 20 lir. Odnesele mu je tudi kovček za prtljago.

Pet tatov je pobegnilo iz sodnih zaporov v Novem Sadu na ta način, da so prekopali zid celice, ki je mejila na ulico. Pred nekaj meseci je policija prijela dolgo iskanega vlomila in tatu Manojlovića in njegove tovariše. Vse skupaj so zaradi pomanjkanja prostora strpali v eno celico. Tatovi pa so se v položaju znašli in začeli v zid klati luknjo. Delo je bilo sicer zamudno, toda vztrajnost dela včasih čuda. Ponoči so izkopali opeko za opeko, podnevi pa vse skupaj spet zložili nazaj ter zakrili s posteljami. Tako so slednjič prevrtili steno, nakar so se sredi noči v gosti megli na vrh, ki so jih zvali iz rjuh, spustili na ulico. Posledje je izginila za njimi vsaka sled.

Dve sestri detomorilki so prišli v Somborju. Orožniki so dobili brezimno prijavo, v kateri je bilo rečeno, da sta sestri Jovanka in Danica Avramov umorili svoja nekaj tednov stara otroka in ju zakopali na travniku. Prijava se je izkazala kot resnična. Orožniki so na označenem mestu našli dve trupeli. Končno se je dognalo tudi, da je zločin prijavila sosedka, ki je bila zaljubljen v oboje detomorilki. Ker se je v svoji ljubizni prevarila in se srce starega vdovca zanjo ni ogrelo, je iz maščevanja naznanila njegovi hčerki.

Pri sekanju drv je zmrznil sodnijski sluga Esapović iz Osjeka. Šel je v gozd, da bi zase nasekal nekaj drv. Med delom pa se je vsedel na stor, da bi se odpočil. Toda zaradi silnega mraza, ki vlada v teh krajih, je nesrečno zmrznil. Doma so ga pogrešili in ga šli čez nekaj ur iskati. Pa so ga našli že ledeno mrzlega. Vsi poskusi oživitve so bili zaman.

18 let težke jeze je prisodilo sodišče v Slavonški Požegi divjaškemu morilcu Peru Tepšiću iz Daruvara. Tepšić je zalezaval trgovca Kusanovića in ga končno zalotil na postaji. Potegnil je kuhinjski nož in z njim trgovcu razparal trebuh. Pa mu še ni bilo zadosti. Pograbil je še trgovčev hčerko, pa se mu je pravčasno izvila iz rok ter pobegnila po peronu. Nato pa je napadel nekega župnika, ki je dekletu prihitel na pomoč, toda takrat so prisrkoili drugi potniki in ga ukrotili. Na sodišču se je opravičeval, da je zločin storil zaradi potlosti, ker je bil odpuščen iz službe na prijavo trgovca Kusanovića, ki ga je obdolžil pjanstva, kvartanja in kozganjaja.

Z življenjem je plačal svoje besede kmet Slavko Vuk iz Bjelovarja, ker je sosed hotel odvrniti od ponovne smrti. Sosed Mato Sušljak se je hotel takoj po zemlji svoje žene ponovno oženiti. Dobil je nekaj svojih prijateljev in šel z njimi prosto za roko svojo izbranko. Ker se je zaveda dobro iztekle, se je s prijatelji vred napel. Ko se je pa zvečer vračal proti domu, je srečal svojega sosedo Vuka. Ko pa je ta dejal, da ni storil pametno, ker se je sklenil ponovno oženiti, je Sušljak vzrotil in Vuka udaril s palico po glavi. Udarce je bil tako močan, da se je Vuk zgrudil z razbito glavo in kmalu izdihnil.

Pozabljena dvajsetletnica koroških bojov

Ljubljana, 9. januarja.

Mnogo so že pisali o »rni frontic, to je o fronti, ki se je razvijala pred velikim železniškim predorom Področica na obeh straneh istoimenega potoka v gorah in po gozdovih. Mnogi so ohranili prav lepe in tudi žalostne spomine na boje za Koroško. Kakšno je bilo velikansko narodno navdušenje na znamenitem shodu v »Unionu«, ko so govorniki v vznesenih, borbenih in navdušenja polnih govorih pozivali vojaše in tudi doraslo mladino, da naj še enkrat prime za puške in gre braniti svobodo koroških Slovencev? Nastopil je neki kapetan v stari uniformi S sabljo v rokah je govoril strasten govor in se zaklinjal, da bo on prvi popeljal prvo legijo v Področico, da brani Koroško in jo ohrani naši Jugoslaviji. Njega potem ni bilo...

Prav v soboto 7. t. m. je minilo 20 let, ko je prva koroška legija korakala po ljubljanskih ulicah proti večeru in je nato zasedla poseben vlak, da jo je popeljal na Jesenice in od tam v omenjeni predor. Po ulicah je vladal mehak mraz. Vrvjenje po javnih lokalih je bilo veselo, povsod so prepevali in se ob ruini kapljice veselili svobode. Malokdo pa se je spominjal Koroške. Bila je velika težava, da so spravili in uredili prvo stotnjo prostovoljcev. Javljali so se mladi in idealni dijaki, ki do takrat sploh še niso imeli vojaške puške v rokah. Nekateri z njo niso znali ravnavati. Pa kdo naj jih vodi in uči? Nujnost je bila! Hitra pomoč Koroški je zahtevala, da so iz Ljubljane poslali na »rno fronto« tamošnjemu branilcu predora takratnemu kapetanu, sedaj jugoslovanskemu polkovniku Martinčiču prvo rezervo in pomoč, kajti koroški Nemci so hudo pritiskali na predor, da bi ga zavzeli in je bil njih načrt prodreti skoji predor na Jesenice, da bi tako postali gospodarji legega gornjega gorenskega kota z vsemi jeseniškimi tovarnami.

Ponoči 7. januarja je legija prišla na Jesenice. Naslednji dan je že posegla v boje. Bile so velike težave. Legionarji, kakor drugi borci so nosili staro vojaško uniformo in stara vojaške kape s to razliko, da so imeli na njih jugoslovanske odnosno slovenske trobojnice. Človek na razdaljo ni niti mogel spoznati, da-li ima pred seboj prijatelja in sobojevnika ali pa zagrizenega nasprotnika, ki je bil prav tako oblečen in oborožen. Že prvi dan je bil v toliko srečen, da so bili vsi napadi sovražnika

na predor popolnoma odbiti in stotnik Martinčič je skušal s svojimi skromnimi silami vzdržati še nekaj dni.

Tam okoli 9. januarja so bili najhujši boji. Koroški Nemci so se ponoči dobro pripravili za glavni napad na predor. Prejšnji dan so po svojih patruljah in ogledih natančno izvahali vse naše postojanke. Ko je napočila 8. januarja temna noč, so začeli od daleč streljati na predor. Očitno je bilo, da se nasprotniki nastreljujejo, da bodo naslednji dan imeli točno določen cilj. Z nekega mlina na desni strani potoka so dobivali z lučjo primerne znake, kam so streljali padali.

Ko je 9. januarja napočilo jutro, so Nemci pričeli z glavno ofenzivo. S hriba nad veliko železniško hišo je zareglala stotnica in strelji so bili namerjeni tja proti predoru. Bilo je oglušujoče pokanje. Med regljanjem stotnic pa so padale granate. Tretja granata je zadela glavni vhod železniške hiše in ga popolnoma razbila. Mnogi so stali takrat pri vhodu ali v veži. Postali so žrtve granate, med njimi poročnik Willmann. V hiši nastanjeni borci niso izgubili duhupristotnosti. Hitro so se razkropili od hiše na bližnje pozicije, da ubranijo pohod sovražnika na predor. Huda in ogorčena bitka je trajala dobri dve uri. Naš topi, spravljeni v predoru, je dobro odgovarjal. Neustrašeno pa je streljala stotnica, postavljena na železniškem mostu in ki jo je vodil sin vpok. ministra g. Jožeta Gostinčarja, Jože, ki je sedaj nameščen v belgrajski konvici Narodne banke.

Padlo je mnogo neustrašenih borcev. Med njimi so bili akademiki, dijaki in tudi preprosti ljudje. Po bojih 9. januarja je nastopilo za enkrat zatišje. Naši ljudje pa so se globoko oddahnili, ko jim je prišla na pomoč stotnja srbskih vojakov, bivših vojni ujetnikov, navajenih bojev in bojne taktike. Srbi so takoj zasedli primerne položaje in se zakopali, kakor to zahteva moderna vojna tehnika. Ponoči je sledilo hudo streljanje in sovražnik je takoj slutil, da je prišla predoru znatna rezerva na pomoč. Sledilo je nato premirje. Določena je bila demarkacijska črta. Koroški nemški oficirji so bili veseli, da so se lahko mirno razgovarjali z nekdanjimi sobojevniki na raznih frontah. Z radostjo so sprejemali naš kruh in cigarete.

Pred dvajsetimi leti je v teh bojih padlo mnogo mladih žrtvi! Ne bom v tem kratkem članku navajal po vrsti njih imen. Bodi vsem ohranjen časten in tonel spomin! — Janez.

Koncert Viktorije Švihlikove

Snočni koncert, ki ga je v veliki filharmonični dvorani priredila Glasbena Matica, je bil umetniški dogodek visokega reda. Viktorija Švihlikova, mlada absolutna znana praška mojstrske šole prof. Kurza, nam je dala večer, ki si ga bodo prijatelji glasbe dobro zapomnili. Taki večeri so zlasti letos, ko je koncertna sezona prav za prav v primeri z drugimi leti precej suha, močno redki. Pa še ti tako sporadični umetniški dogodki za ljubljanske žite itak maloštevilno koncertno publiko ne utegnejo biti sveži preprič, ki vzhrami in spodi iz tople zakurjenih domov naših nepopravljivih zločencev. Ob sramotnem obisku, ki ga je bil večer deležen odlični koncert imenitne gostje se bodo morali naš podjetni prireditelji počasi tudi naveličati, da bi neprestano riskirali zalogo in žel deficit. Mar naš mešne občinstvo že res nima smisla za nobeno drugo reč več kakor za sladkobne filme Jeanette MacDonaldove in Eddieja Nelsona? Snoči so prišli v veliko filharmonično dvorano le res prav intimni prijatelji glasbe, razen njih odlični člani Jugoslovanske-česke lige ter lepo število ljubljanskih konservatoristov. Sam Bog ve, kje so ostali tisti, ki jih gledamo na koncertih takrat, kadar kaže, da bo koncert predvsem družabna reprezentativna prireditev. Le prevelik je v Ljubljani kader obiskovalcev in obiskovalk, ki hodijo na koncerte zgolj zato, da med pavzami v loajaju kažejo najnoveše umetniške svojega spretnega in natančnega krojača.

Švihlikova je umetnica velikega formata. To, s čimer se nam je bila snoči predstavila, vzbuja najlepše nade v njen neomejeni napredek in v možnosti, ki jim ni kmalu videti meje. Ta umetnica bo prehodila zmagovalno pot. Njena redko inteligentna interpretacija ima akcente moške čvrstosti, obsejna je in presenetljivo raznolika ter prilagodljiva. Izredna je bila v tem pogledu plemenita Bachova partitura v e-molu. V Chopinovih sonati v h-molu se nam je predstavila kot muzikalna posredovalka in oblikovalka z močnim slovan-skim senzitivnim smislom, napol zagledana v nekega nostalgizma refleksivnost, napol predana emociji, ki v dramatično razgibanih pasusih vselej najde živost in burnost našega nepremišljenega

V Zvezo združenih delavcev je prestopila vsa viničarska organizacija

Ljubljana, 10. januarja.

V Sloveniji je po uradnih statistikah z družinami vred okrog 20.000 viničarjev. Viničarski stan je najbolj revni, živi pod težkimi delovnimi in življenjskimi pogoji. Njegova plača v mnogih primerih znaša celo 2 dni na dan za 10 in 12 urno delo. Naturalne davke s strani delodajalca pa so tudi tako malenkostne, da je siromastvo v viničarskih družinah nekaj vsakdanjega. Silno slab gnotni položaj viničarskega stanu še poslabšuje dejstvo, da viničarji niso zavarovani ne za bolezen, ne za starost, niti jim niso določene minimalne plače.

Zelo potrebna je v krajih, kjer živi slovenski viničar, zato delavska strokovna organizacija. Pred 18 leti je viničarje vzbudil zanimanje za organizacijo g. župnik Komlanec. Organizacija je bila v članje vseh 18 let v Jugoslovanski strokovni zvezi. V začetku je lepo napredovala, v zadnjih letih pa gibanje JSZ ni moglo vzbuditi pri viničarjih pravo zaupanje in smisel za še večjo razširitev organizacije. Javnosti je že znano, zakaj se je pred tremi leti ustanovila katoliška delavska organizacija »Zveza združenih delavcev«. Isti razlogi kot so bili odločujoči pri ustanovitvi ZZZ, so sedaj dalj povod, da je celotna Strojarna zveza viničarjev v Ljutomeru prestopila korporativno v sklop Zveze združenih delavcev.

Ta prestop iz Jugoslovanske strokovne zveze se je izvršil na izrednem občnem zboru SZV, ki je bil v nedeljo dopoldne v Katoliškem domu v Ljutomeru. Na občni zbor so prihiteli delegati vseh viničarskih krajevskih organizacij in sicer iz Ljutomera, iz Sv. Miklavža, Strigove, Gornje Radgone, Kapele, iz Svetinje, od Sv. Barbare v Halozah, iz Maribora, Frana. Jarenine, Limbuša in iz Slov. Bistrice. Poleg delegatov skupin so prišli tudi drugi viničarji, da so prisostvovali občnemu zboru. Dvorana v Katoliškem domu je bila čisto napolnjena.

Občni zbor je začel podpredsednik g. Ribič, ki je pozdravil zastopnika centralne ZZZ predsednika gosp. Prežljo, g. okrajnega glavarja g. dr. Farčnika, strokovnega tainika ZZZ iz Maribora g. Petra Rozmana in zastopnika poljedelskih delavcev iz Cvena. Situa-

cijeke poročilo je podal strokovni tajnik viničarjev g. Košnik Jože.

Govoril je med drugim tudi strokovni tajnik ZZZ g. Peter Rozman, bivši viničar, ki je v toplih besedah orisal viničarsko borbo in pojasnil članstvo SZV, zakaj je prestopil v ZZZ. Zborovanje je pozdravil s posebnim pozdravnim pismom gradbeni minister g. dr. Miha Krek, ki se je opravičil, da se ni mogel zborovanja osebno udeležiti. Čestital je viničarjem k uspehom do sedaj in želel napredek viničarjev v bodoče, ko bodo povezani in združeni z Zvezo združenih delavcev. Občni zbor je soglasno sklenil, da se pošlje g. ministru dr. Kreku zahvala za njegovo pozdravno pismo.

Sprememba pravil se je izvršila soglasno. Naslov nove organizacije se bo sedaj imenoval »Strojarna zveza viničarjev ZZZ«, njene krajevne organizacije pa »Strojarna organizacija viničarjev ZZZ«.

Zatem je prišel v dvorano minister brez listnice g. Svoj Franc v spremstvu ljubomerskega župana g. Slaviča. G. minister je bil burno pozdravljen. Imel je na viničarje lep nagovor. Za ministrom g. Svojem je govoril o programu ZZZ predsednik France Prežlj. Pri slučajnostih je spregovoril ljubomerski župan g. Sladič. Sprejeti so bili važni predlogi in sklepi. Predsednik občnega zbora g. Ribič je v splošnem navdušenju zaključil občni zbor ob 12.

Iz športne krošnje

Sporazum plavalnih klubov. V Splitu je bila konferenca vodilnih plavalnih klubov Jugoslavije, in sicer ljubljanske Ilirije, splitskega Jadrana, sušaške Viktorije in dubrovnika Joga. Vsi štirje vodilni klubi so osnovali nacionalno ligo, ki ima v glavnem ista pravila kot tekme za Jadranski pokal. Vsi klubi bodo morali med seboj po dvakrat tekmovali, in sicer enkrat doma, drugič bomo pa gostovali. Letošnje državno plavalno prvenstvo klubov Jugoslavije pa je razdeljeno v tri pasove:

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromet. sko stanje	Temperatura v C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost (%)	Veter (smernost, jakost)	Padevine (mm)	Vred.
Ljubljana	763,4	-3,8	9,8	80	0 NE ₁	—	—
Maribor	763,7	2,0	9,4	80	0	—	—
Zagreb	768,5	1,0	10,0	90	5 S ₁	—	—
Belgrad	769,0	1,0	7,0	90	10	0	—
Sarajevo	773,4	2,0	15,0	9,0	10	0	—
Vis	766,6	9,0	4,0	80	5 NW ₁	—	—
Split	766,5	14,0	6,0	60	5 SE ₁	—	—
Kumbar	764,5	14,0	6,0	70	5 N ₁	—	—
Rab	767,7	11,0	2,0	30	0	—	—
Dubrovnik	764,5	15,0	6,0	50	6 E ₁	—	—

Vremenska napoved: Pretežno jasno, temperatura se bo dvignila. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: Iz noči do 9.45 je bila nizka in gosta, dalje do 11 pa srednje gosta megla, ki se je polagoma dvignila in ob 11.20 je posijalo sonce. Sicer popolnoma jasno in rahlo megleno z visoko meglo in tako je ostalo do 16, ko so se pojavile plasti visokih oblakov. Zvečer in ponoči je bilo popolnoma jasno. Najnižja temperatura na letališču —17,2. Snežna plast 19 cm.

Koledar

Danes, torek, 10. januarja: Agaton.

Sreda, 11. januarja: Higin.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Venci s trakovi v mestnih barvah naj bi pri pogrebi opozarjali vso javnost, da ima pokojnik svoje, znanice in prijatelje dobrega arca, ki hočejo pokojnega počastiti z dobrimi deli. Kakor je o vseh svetih Ljubljana s svetčani in venci na pokopališčih dokazala svojo ljubezen do revnih somoščanov s tem, da so se prav mnogi odkupili prevelikega razkošja ter položili na grobove svojih rajnih preproste vence s trakovi v mestnih barvah ter priglasi sveče belozelene barve z napisom »Za mestne reveže«, tako naj bi tudi ob vsakem pogrebu vsi oni, ki mesto vencia in cvetja na krsto žrtvujejo prav znatne vsote za mestne reveže, takoj poslali mestnemu socialnemu uradu svoje ime in naslov ter znesek, pa bi jim mestni socialni urad takoj dostavil preproste vence s trakovi, kakršne naša javnost že pozna od vsesvetke akcije. Na željo plemenitega darovalca bi pa socialni urad takoj tak venci položil na krsto imenovanega pokojnika. Za znesek 100 din bo mestni socialni urad poslal vence s svilenimi belozelenimi trakovi in zlatim napisom »Rajnim v spomin — revnim v podporo«, za večjo vsoto pa pa na željo darovalca položil na krsto toliko takih vencev, kolikor bo dobrotnik daroval stotakov za mestne reveže in se tako odkupil prevelikega razkošja po geslu »Počastimo rajne z dobrimi deli«.

Prosvetno društvo Trnovo. »Odkup Prešernove rojstne hiše« je naslov predavanju, ki ga bo imel gosp. župnik F. S. Finžgar v sredo, 11. januarja, ob 8 zvečer na sedmem prosvetnem večeru.

Franciška prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek 10. t. m. ob 8 zvečer zanimivo plansko predavanje s krasnimi naravnimi skopičnimi slikami »Noči v gorah«. Predava prof. Janko Mlnkar. Enotne cene po 3 din. Predprodaja vstopne v pisarni »Pax et bonum«. Člani popust.

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA

moških oblek, blaga, inventarja in krojaškega orodja bo v četrtek 12. januarja ob 9. uri in event. nadaljne dni v trgovini A. Kunc, Ljubljana, Gosposvetska ulica 7.

Koledarček ZZZ 1939. Zveza združenih delavcev je izdala za leto 1939 prav lep in okusno vezan delavski koledarček; opremljen je s sliko naših odličnikov, vsebujejo tudi novo delavsko himno ZZZ, navodila za organiziranje v ZZZ ter najvažnejše določbe naše socialne zakonodaje, iz katerih more vsak uslužbenec ugotoviti svoje zajamčene pravice, ki izvirajo iz delovnega razmerja. Poleg tega še vsebuje delavcu potrebne naslove državnih uradov in drugih javnih ustanov ter pošne pristojbine. Praktično sestavljen delovni koledar stane samo 8 din in se naroča v centrali ZZZ, Ljubljana, Čopova 1. Koledarček je primeren priročnik in svetovalec za delavce in nameščence ter ga zaradi tega toplo priporočamo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Torek, 10.: zaprto.

Sreda, 11.: Trideset sekund ljubezni. Red B. Četrtek, 12.: Hollywood. Red Četrtek.

Petek, 13.: zaprto. (Gostovanje v Celju: Poplopljeni svet.)

Sobota, 14.: Žene na Niskavuriju.

Znižane cene.

OPERA. — Začetek ob 20.

Torek, 10.: Jolanta. Gianni Schicchi. Red Sreda, 11. jan.: »Frasquid«. Red Sreda.

Četrtek, 12.: ob 15 Trubadur. Dijaška predstava. Cene od 16 din navzdol.

Petek, 13.: zaprto.

Sobota, 14.: Stirje grobijani. Premiere abonma.

Mariborsko gledališče

Torek, 10. jan. ob 20: »Vse za šalo«. Red B.

Sreda, 11. jan.: Simfonični koncert v unisoni dvorani za red A.

Četrtek, 12. jan. ob 20: »Maturac. Premiera.

Premiera Fodorjeve »Maturac«, zelo mikavne in zabavne komedije, se v J. Kovičevi režiji uprizarji na našem odru v četrtek 12. t. m. Ta komedija bo posebno dobrodošla vsem, ki hranijo Fodorjeve spomine na šolo. Pisatelj Ladislav Fodor je priznan mojster v pretvorjenju tudi oblačnih strani življenja v razveseljivo vedrino.

vzhodni (Belgrad z 9 klubov), zapadni (Ljubljana in Zagreb tudi 9 klubov) in primorski pas s sedmimi klubi. Beseda je bila tudi o propozicijah za državno prvenstvo seniorjev poedincev in juniorjev. Vsi sklepi so bili enoglasni.

Romunski klub »Telefonsata Romanc« iz Bukarešte je v Hamburgu premagal v lednem hokeju nemško moštvo iz Hamburga z 3:1.

Koliko las potrebujejo filmske igralk

Za več, e filme je treba več tisoč lasulj

V filmskem mestu Hollywoodu potrebujejo poleg številnih drugih stvari tudi precejšnje množine ženskih las. S tem se je odprlo tudi novo polje, na katerem bi podjetni ljudje tudi imeli svoj zaslužek. In celo dober zaslužek. Neki hollywoodski kozmetik je zadnjič nekomu dejal, da ima v svoji zalogi nič manj kot 8.000 kg ženskih las. Na vsak način to gotovo ni malo, če pomislimo, da je že kilogram las precej. Vendar je omenjeni kupec še prijavil, da niti tako velike zaloge ne morejo zadostiti vsem hollywoodskim potrebam.

Cena las je spet stvar zase. Vsa reč je tem dražja, čimveč je povpraševanja po njej, ali z drugimi besedami, čim manj je in čim težje jo je dobiti. V Hollywoodu so najdražji črni lasje, seveda lepi naravni črni lasje, ne morda kakšni ponarejeni. Cena črnih las je zato najvišja, ker se takšni lasje v filmu najlepše vidijo. Dobro plačujejo tudi lepe naravne svetle lasje, posebno sive. Še najbolj poceni so kostanjevi ali pa »plavi lasje«, če jih tako imenujemo po plavalasch ali plavalaskah.

Lasje ji še rastejo, pa niso več n eni

Zanimivo je dalje tudi to, kako lasje kupujejo. Po deželah hodijo številni trgovski potniki, ki imajo samo ta namen, da kupujejo lasje. Čim se komu posreči stakniti kje kakšno žensko, ki ima lepe lasje, takšne, da bodo tudi za razvajeni Hollywood dobri, če ne celo odlični, ji takoj ponudi lepo vsoto denarja, če se da ostriči in mu svoje lasje proda. Če je ženska za to, se začne sklepanje kupčije. In ko je kupčija sklenjena, lasje niso več last te žen-

ške, čeprav jih še vedno nosi na glavi, pač pa last kupca. Pogodba je dalje sklenjena tako, da se ženska še ne sme ostriči prej, dokler ne bi svojim lasem posvetila še posebno pozornost in jih še lepše odgojila kot dotedaj. In celo negovati mora svoje lasje na čisto določen, predpisan način. Lase mora previdno česati in skrbeti pred vsem za to, da ohranijo svoj lepi naravni blesk. To traja najmanj šest mesecev. In po šestih mesecih pride spet oni potnik iz Hollywooda, pregleda lasje, če so že dobri in jih v tem primeru nato takoj odstriže prav po strokovnjaško. Lase steha in jih plača po ceni, za katero se je pogodil z ono žensko pred šestimi meseci.

Zakaj potrebujejo v Hollywoodu toliko las, postane razumljivo, če pomislimo, da mora ta ali ona filmska igralka v enem samem filmu zamenjati lasuljo po dvajsetkrat, če ne še po večkrat. In vselej mora biti barva te njene nove lasulje vsaj toliko podobna prejšnji, da nihče, ki gleda film, ne opazi, da ima dotična igralka naenkrat drugačne lase. Pri nekaterih velikih filmih, pri katerih nastopa po več sto filmskih igralk, potrebujejo na ta način kar po nekaj tisoč različnih lasulj.

Včasih so pa evetu kupovali konjske repe in podobno, da so iz njih delali krtače in druge takšne stvari. In kupujejo jih še danes tudi. Vendar pa se zdi, da ta posel ni več tako donosen kot je bil včasih, gotovo pa ne tako, kakor je v Hollywoodu postala donosna kupčija z ženskimi lasmi. Saj so na vse zadnje to vendar človeški lasje, ki so gotovo več vredni kot pa navadna konjska griva ali rep.

»Hej, ti osliček moj, hop, hop, hop...«

Chaplin pripravlja svoj prvi zvočni film

Glavno vlogo bo igrala Londončanka, ki je v teh stvareh še čisto novinka

Kdo med tistimi, ki radi zahajajo v kino, ne pozna slovitega filmskega igralca in duhovitega režiserja Chaplina. Dolgo že nastopa in si je usvojil srca milijonov in milijonov ljudi. Pa njegova slava ne bo še tako kmalu zatemnela, njegova zvezda še ne bo zašla, kakor napovedujejo. Zdjaj bo šele začela spet sijati v novi luči.

Iz Amerike poročajo, da se Chaplin zdaj prav resno bavi z mislijo, da nastopi kot glavna osebnost, da bo to prvi zvočni film, v katerem bo Chaplin nastopal. To je vzbudilo v filmskem in ostalem svetu še posebno pozornost zaradi tega, ker je bilo vendar znano, da je Chaplin zagrižen sovražnik zvočnega filma. Nekoč je zagrizeno trdil, da je čisto brez potrebe in brez pomena, da bi ljudje v filmu tudi govorili, češ da mora igravec imeti vendar takšno sposobnost, da ga človek razume, ne da bi ga slišal govoriti. Če pa je kaj težjega, pa se občinstvo to lahko pojasni s pomočjo besedila na platnu.

No, in zdaj je svoje mnenje, kakor se zdi, čisto spremenil. Najbrž je spoznal, da je ostal v preveliki manjšini, in da bi el težko konkuriral, če ne bo tudi on začel nastopati v zvočnem filmu. Iz Hollywooda poročajo, da zdaj Chaplin vneto vsak dan zahaja v svoj atelje, kjer se pridno ukvarja z novim filmom. Sodelavcev pravi, da ima zelo malo, kajti nima rad, da bi se prehitro zvedelo v svet, kaj prav za prav pripravlja. Rad bi na vsak način presenetil, kakor je že tolikrat. S filmom pa še ne bo tako hitro gotov. On dela navadno zelo počasi. Znano je, da se za vsakega pripravljaja najmanj 7 do 8 mesecev.

Kakor rečeno, zdaj se ni ničesar znanega o tem njegovem novem filmu. Niti to se še ni niko-

Mesto sinov bi šle rade v smrt

V Ameriki je takšna navada, da zločincev ne obešajo ali streljajo, pač pa jih posede na posebne vrste stol, v katerega nato napeljejo električen tok, tako močan, da obsojenca spravi na drugi svet. In zadnjič, ko je bil v New Yorku ubit nek policist in so ugotovili, kdo so bili tisti, ki so tega policista ubili, jih je bilo spet nekaj obsojenih na smrt na električnem stolu. Nemalo pa se je newyorška javnost začudila, ko se je prijavilo pet mater, ki so izjavile, da gredo prostovoljno v smrt mesto svojih sinov. Javnost pa se ni samo začudila, pač pa je tudi globoko sočustvovala s temi petimi materami. Takoj so začeli po New Yorku zbirati podpise, s katerimi so hoteli doseči, da bi bili morilci onega policista pomiloščeni. Prav v kratkem so teh podpisov nabrali nad 15.000. Doda se ni znano, če bodo ti podpisi kaj zalegli, da bodo smrtno kazen obsojencem kaj omilili. Čisto izbrisali jo gotovo ne bodo, še bolj gotovo pa ne bodo mesto zločincev posadili na električni stol njihovih mater, ker one čisto gotovo niso krive, da so njihovi sinovi ubili policista.

Za pogrebom bele obleke

Kadar kdaj od naših svojcev ali vsaj sorodnikov umre, imamo navado nositi črno obleko. Črna obleka je znak, oziroma naj bi bila znak globoke iskrene žalosti nad tem, da je smrt iztrgala iz naše srede koga, ki smo ga imeli radi. Seveda nosimo črno obleko še tudi ob drugih prilikah, kadar hočemo na zunaj izražati kakšne žalosti, na primer kadar sprejemamo visokega gosta. Moda za takšne primere svetuje črno barvo kot znak posebnega počasnjenja. Toda v prvi vrsti je govora zdaj o črni obleki za pogrebom.

V črno se napravljajo, kadar gredo za pogrebom, tudi v Avstraliji. V avstralskem mestu Sydneyu pa so zdaj sklenili, da tudi za pogrebom ne bodo več nosili črnih oblek, pač pa, da jih bodo nadomestili z belimi. Pravijo, da človek lahko iskreno žaluje, tudi če je oblečen v belo obleko. Na vse zadnje imajo prav. Toda pri Avstralcih gledajo le bolj na praktično stran. Tam je podnebje dosti bolj vroče kot pa pri nas. In če je človek povrh še v črno oblečen, mora naravnost zgoreti. To je torej nepraktično, tudi če je pri hiši pogreb. S tem svojim eklepom pa so v Sydneyu hoteli preprečiti še nekaj drugega. Nešteto krat se je dogajalo, da so ljudje, ki so šli za pogrebom, padali od vročine v nezaveš ali pa dobili sončarico ravno zaradi tega, ker jim je bilo zaradi črne obleke preveč vroče. Takšnih primerov je bilo zelo mnogo, in jih zdaj z belo obleko skušajo preprečiti.

Sirota podedovala pol milijarde

Pred 20 leti jo je neznana mati izpostavila pred cerkvijo

Žalostno usodo sirot je z nešteti drugimi delila do pred kratkim tudi mlada Amerikanka Mary Clane. Stara je danes dvajset let in v teh svojih letih je že lahko prav dobro okusila, kakšna je razlika, če ima človek vsega v izobilju, ali pa če se mora boriti za vsak kosček kruha. Tudi se je kar sprijaznila z usodo in ni prav gotovo nikdar mislila, da bo kdaj postala še bogata. Zelela je sicer, da bi se ji kdaj bolje godilo, kakor to želi vsak, kdor ni imel le sreče, da bi se rodil bolj bogat.

Bilo je pred dvajsetimi leti. Neka neznanka je pustila pred vrati newyorške katedrale neboljeno dete, zavito v beraške cunjice in umazane plenčke. Za plenčke je bil zataknen listek s kratkim napisom: Mary Clane. Siromašna mati jo je pustila pred cerkvijo, da bi se jo usmililo dobro človeško srce. Novorojenčko so takoj oddali v neko tamkajšnje dobrodelno društvo. Takoj se je seveda tudi začela preiskava, ki naj bi ugotovila, kdo je bila tista mati, ki je pustila otroka kar tako na cesti. Vendar je to ostalo še do danes neznano, kdo je bila njena mati.

Otrok je rasel in se lepo razvijal. Vsa sirotišnica je bila ponosna na dekletce, in prav gotovo bi bili v tem zavodu vsi žalostni, če bi se nenadno pojavil kdo in otroka kot svojega odpeljal domov. Takaj je bilo vse dotlej, dokler Mary ni bila stara

15 let. Pri teh letih pa je nekoč nastopila tudi pri neki predstavi, ki so jo vprizorili v tem zavodu. Predstavo je gledalo precej ljudi, saj vsak rad žrtvuje, tudi v Ameriki, nekaj denarja v dobrodelne namene. Med gledalci je bila bogata gospa iz Newyorka, po imenu Helen Guld, hčerka kralja železnice. Mlada Mary se ji je tako dopadla, da je začela misliti, da bi jo vzela za svojo. Rečeno, storjeno. Mary je od tedaj živela pri Heleni, ki je ravnala z njo prav tako, kot s svojo hčerko. Pred nedavnim pa je ta bogata Newyorčanka umrla. Od svojega precejšnjega premoženja je zapustila četrtino, to je približno pol milijarde din, nekaj tako ubogi Mary. To je storila v prepričanju, da je njeno dediščino Mary prav tako zaslužila, kakor pa drugi njeni bogati dediči. Saj ni gotovo ničesar zakrivila, če se je rodila v tolikšnem siromaštvu, da je niti njena mati ni mogla preživljati, ali pa je bila tako brežerna, da jo je raje izpostavila.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Na bojnem polju so Japonci našli tale dokaz, da Rusija podpira Kitajce z orožjem: Top z ruskim napisom.

Norman Raily Raine: JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

Much pa je tačas gibčno kakor večerica skočil iz svojega ekvivališča in stekel k Robinu, ki je bil skrit skupaj z Willom Scarletom.

»Kaj vidiš?« ga vpraša Robin Hood.

»Dve črti Sir Guy vodi tisto, ki ima vozove, na katerih je natovorjeno blago, ki so ga oropali našim siromakom!«

(Foto: Warner Bros.) Kaj vidiš? vpraša Robin.

»Ivan Malček!« pokliče Robin Hood. »Vzemi može in obkoli prvo četo! Ostali pa naj čakajo na moje znamenje!«

Ivan Malček je odšel s svojimi ljudmi v goščo in se v njej izgubil. Vedno bolj se je ožil obroč, v katerega so Malčekovi moške uklepali prvo četo normanskih vojakov. Sovražniki pa niso opazili prav ničesar. Sir Guy, lady Marian in nottinghamski sodnik so počasi in oprežno jahali naprej. In prav ta počasna in previdna jeza je bila Robinovemu načrtu zelo v prid. Saj pa je bil ta načrt tudi zasnovan tako, ker je računal, da bo sir Guy vstopil v sherwoodski gozd z vso zvitostjo in previdnostjo. Seže, ko se je sir Guy z vsem svojim spremstvom povsem približal vstopu v gozd, se najprej ustavil, nato pa krenil z največjim delom svojega plena po gozdni poti, je Robin Hood nenadoma dal dogovorjeno znamenje. In tedaj je v hipu oživilo dreve. Debele ovijalke, ki so niso niti pregibne, so zdaj zanihale kakor bi jih bil iz njihovega miru predramil močan veter. Robinovi ljudje pa so se kakor ptice ujele ali grabljeve zveri spustili po njih na posamezne jezdece ter jih prekucevali na tla. Spretno so se spuščali z drevesnih vrhov, po ovijalkah skakali s svojimi nasprotnikom za vratove, jih prijemali za goltenec, ekupaj z njimi padali na zemljo ter se tod z njimi ruvali toliko časa, da

so jih premagali. Napad je bil nenaden in nepričakovan, pa je bil tudi od sile naglo opravljen. Preplah in zmeda sta se povečali paniko, ki je zavladala med ljudmi sira Guya, Robinovi borci pa so zato lahko še prej zmagali in strli odpor napadenih. Ivan Malček pa je prav tako sijajno rešil svojo nalogo: od vseh strani so iz gošče privreli njegovi ljudje, ki so sklenili in zaprli obroč okrog vojakov Guyjevega oboroženega spremstva. jih stisnili, razorožili in bitka je bila končana hitro ter prav za prav tudi brez posebnega truda in težave. Sira Guyja, lady Marian in nottinghamskega sodnika niso napadli, le obkolili so jih.

(Foto Warner Bros.) Robin je dal znamenje...

»Dobrodošli v Sherwoodu!« jih pozdravi Robin Hood, ki se postavi prednje in se globoko prikloni. Sir Guy je ostal tih in tog.

»Ti mi nočeš ne odzdraviti, kaj, dragi sir Guy? Glej ga epaka, pa si mi bil obljubil, da me boš lepo sprejel, kadar se bova spet srečala! Mar se nočeš niti boriti ne?« je veselo hitel Robin. Sir Guy pa je vztrajno molčal kakor bi bil že od rojstva gluhom. Niti besedice ni bilo spraviti iz njega.

»On nima izbiere!« ježno zavpije nottinghamski sodnik. »Jaz pa lahko, prokleti razbojnik! Obrnil bom svojo gospodarico!«

V hipu so bili Robinovi ljudje pri njem. Robin jih s kretinjo pomiri, Much pa se iznebi vesele:

»Naši nameni so čisto miroljubnega značaja! Samo pogladili bi ga radi malo!« In že pramaže siru Guyu prav mašno s svojo debelo gorjačo.

»Kaj si slišal?« vpraša Robin Hood, nato pa ukaže:

»Naprej v taborišče!«

In ujetniki so se pokorili. Robin Hood je zgrabil za uzde konja, na katerem je jahala lady Marian, Will Scarlet je vodil konja, ki ga je jezdit sir Guy, Malček pa je vso pozornost posvetil nottinghamskemu sodniku. Mirno in počasi so šli vse globlje v temne gozdove. Robinovi ljudje so bili obkolili vozove, na katerih je bil naložen plen iz Kennworth Castleja.

»Glavo etavim, da našega taborišča drugič ne boš mogel najti!« je zaničljivo nasmehom pripomnil Robin Hood siru Guyju.

»Vi vsi boste nehal na vislicah!« zakliče lady Marian.

»Prav rad... za tako krasotico pa človek vzame nase vse!« ji vrne Robin na vsa moč vljudo in plemenito. Mehak nasmeš mu je spreletel možati obraz. Oči pa so se mu pri teh besedah zablskale prav divjaško.

»Kaj neki bi vedel saksoski razbojnik o damah!« žaljivo pripomni lady Marian.

»Le pravite, kar pripovedujete, kaj vse krivega in lažnivega so vam o meni navkvasili!« odvrne Robin brez jeze, mehko, in koraka s pavodcem v rokah pred konjem dalje skozi gozd. Še vedno je bil po njegovem obrazu razliti prijeten nasmeš.

»Le poskuski ji napraviti kaj žalega... pa ti bom odedkal to tvojo nemarno, grdo butico!« se oglasi izza lady Marian njena vzgojiteljica, ki je bila ves ta čas trdo sedela na svojem konju in je jahala tik za svojo gospodarico. Bila je dolga kakor žrd, imela je spičast nos, njena prav posebna značilnost pa je bila ta, da se je neprestano zaljubljala. Kar naprej je metala oči po moških. Tudi zdaj ji njena žilica ni dala miru. Ves čas si je na skrivaj ogledovala Mucha, in to se ji ni zdelo prav nič grdo. Vedno močnejše je začnela čutiti, da ji ta človek z dobrodušnimi očmi postaja čedalje bolj všeč; njena zaljubljena žilica ni imela miru. Že si je jela slikati, kakaj bi bilo imenitno, če bi lahko to v gozdu doživela divje romantično razbojniško ljubavno pustolovščino. Much pa se zanjo ni zme-nil, in zato je postajala kar nekoliko jezna. Ko pa se je tako silovito zagrozila Robinu Hoodu, je Much vendarle dvignil glavo ter se ozrl v njen suhi, koščeni in blede obraz, in njune oči so se srečale.